

Školska godina 2025./2026. – samostalni istraživački radovi

Kategorija *Samostalni istraživački radovi* namijenjena je svim učenicima srednjih škola. Teme koje se istražuju iz zavičajne su povijesti, tj. iz neposrednog okruženja – općine, grada ili županije u kojima učenik pohađa školu, no trebaju biti jasno uklopljene u regionalni, nacionalni, europski i/ili svjetski kontekst. Radovi čije teme nisu iz zavičajne povijesti neće biti uključeni u natjecanje ili će biti izuzeti iz njega. Teme se istražuju na temelju literature i raznovrsne izvorne građe koja je dostupna učenicima. Preporuča se interdisciplinarni pristup, tj. povezivanje povijesnog istraživanja s geografijom, etnologijom, povijesti umjetnosti, književnosti, filozofijom i sl.

U izradi jednoga samostalnog istraživačkog rada može sudjelovati najviše dvoje učenika. Na ljestvici konačnog poretka za samostalne istraživačke radove ne mogu dva različita istraživačka rada osvojiti isto mjesto.

Vrednovanje samostalnog istraživačkog rada sastoji se od sljedećih dijelova:

- a. eseja
- b. obrane, koja se sastoji od prezentacije rada te odgovora na pitanja koja postavlja prosudbeno povjerenstvo nakon prezentacije.

Esej

Dužina eseja iznosi 15.500 – 20.000 znakova (bez razmaka, uključujući i bilješke), odnosno oko osam do jedanaest kartica teksta (1 kartica = 30 redova sa 60 znakova, odnosno oko 1.800 znakova po stranici teksta. U navedeni broj znakova ne ubrajaju se: naslovnica, sadržaj, bibliografija i prilozi.

Esej se piše na računalu pismom *Times New Roman*, veličina 12 točaka, prored 1,5 s marginama 2,54 (gore i dolje) i 3,17 (lijevo i desno). Stranice trebaju biti paginirane, osim onih za koje to ovdje izrijekom nije predviđeno. Paginacija se ispisuje na sredini donje margine stranice.

Esej treba imati *naslovnu stranicu*. Naslovnica se ne paginira i ne ubraja se u broj znakova eseja, a treba sadržavati sljedeće podatke: naslov teme, imena i prezimena učenika i mentora, škola, razred, grad i županija. Iza naslovnice slijedi *sadržaj* s naslovima poglavlja i brojem stranica na kojima se nalaze. Ova se stranica ne ubraja u broj znakova eseja niti se paginira.

Zatim slijedi *uvod*. Učenici trebaju u uvodu osobito obratiti pozornost na obrazloženje odabira teme, postaviti jasno oblikovano istraživačko pitanje i objasniti metodologiju rada. Uvod iznosi $\frac{1}{2}$ do jedne kartice teksta (ne manje od $\frac{1}{2}$ i ne više od jedne kartice teksta), odnosno od oko 900 do oko 1800 znakova. Stranica se paginira i računa u broj znakova eseja.

Središnji dio eseja – razrada teme – treba biti podijeljen na logično oblikovana poglavlja. Naslovi pojedinih poglavlja trebaju biti jasno istaknuti te odgovarati sadržaju poglavlja. Stranice se paginiraju i računavaju u broj znakova eseja.

Slijedi *zaključak* koji sažima temeljne rezultate istraživanja i odgovara na istraživačko pitanje postavljeno u uvodu. Sastoji se od ½ do jedne kartice teksta (ne manje od ½ ni više od jedne kartice teksta), odnosno od oko 900 do oko 1.800 znakova. Stranica se paginira i uračunava u broj znakova eseja.

Na kraju eseja potrebno je dodati i *sažetak* od 600 do 800 znakova, s istaknutim *ključnim riječima*. Ova stranica se također paginira i ubraja u broj znakova eseja.

Esej obvezno treba sadržavati *bilješke* i *bibliografiju*. Bilješke se pišu isključivo na dnu stranice, a ne na kraju teksta niti u tekstu. Bibliografija se navodi na posljednjoj (zasebnoj) stranici koja slijedi nakon sažetka, a sadrži popis izvora (ako su korišteni) i literature. Popis izvora i literature se paginira, ali se ne uračunava u broj znakova eseja.

Uz esej je moguće imati do pet stranica priloga (npr. fotografija, reprodukcija umjetničkih slika, gradskih planova, pisanih izvora, novinskih članaka, intervju s kazivačima, ako se rad temelji na usmenoj povijesti itd.). Prilozi se stavljaju na zasebne stranice na kraju rada (nakon bibliografije), koje se mogu paginirati, ali se ne ubrajaju u broj znakova eseja. Na vrhu stranice treba istaknuti naslov *Prilozi*. Svaki prilog treba biti numeriran i opisan na odgovarajući način (potpis uz sliku, podrijetlo pisanog izvora ili novinskog članka, vrijeme i mjesto kada je vođen intervju i slično). Prilozi se posebno ne boduju, ali mogu utjecati na razjašnjavanje teme i metodologije rada.

U oblikovanju eseja potrebno je voditi računa o kriterijima za vrednovanje samostalnog istraživačkog rada. Kriteriji su razrađeni uz pomoć analitičkih rubrika. Rubrike ujedno služe i kao smjernice učenicima koje je elemente potrebno ugraditi u esej kako bi on dobio na svojoj kvaliteti.

Obrana rada

Obrana rada sastoji se od učeničke prezentacije rada te pitanja koja postavljaju članovi prosudbenog povjerenstva nakon prezentacije.

Prezentacija teme traje najviše 15 minuta tijekom kojih treba sažeto izložiti temeljne rezultate istraživanja: zašto su učenici temu odabrali, kako se tema uklapa u širi nacionalni, europski i/ili svjetski kontekst, koliko je bila prisutna u dosadašnjim istraživanjima, kojom su se metodologijom služili prilikom izrade rada te koje su rezultate postigli. Poseban naglasak u prezentaciji rezultata potrebno je staviti na argumentaciju i dokaze koji potkrepljuju argumente. Preporučamo učenicima maksimalno korištenje suvremenih medija i mogućnosti prezentacijske tehnike.

Nakon prezentacije, članovi prosudbenog povjerenstva postavljaju do pet pitanja. Ona su vezana uz esej ili prezentaciju (ako je neki segment teme ostao nedovoljno razjašnjen) te na konkretizaciju prezentirane zavičajne teme u lokalnom, regionalnom, nacionalnom, europskom i/ili svjetskom kontekstu na koji se tema odnosi.

U pripremi prezentacije i obrane rada također je potrebno voditi računa o kriterijima koji su navedeni u analitičkim rubrikama i koji također služe kao smjernice za pripremu kvalitetne obrane i prezentacije.

Na školskoj, županijskoj i državnoj razini imenovat će se prosudbeno povjerenstvo za vrednovanje samostalnih istraživačkih radova. Svaki član prosudbenog povjerenstva boduje oba segmenta prema kriterijima koji se nalaze u ovom katalogu, nakon čega se bodovi zbrajaju te se tako dobiva konačni rezultat. Član prosudbenog povjerenstva ne može biti mentor učenika.

Razine natjecanja u srednjoj školi (samostalni istraživački radovi)

Natjecanje u samostalnim istraživačkim radovima se provodi na tri razine: školskoj, županijskoj i državnoj.

Školsko natjecanje: Tijekom školske godine učenici pod vodstvom svojih nastavnika/mentora, a prema propozicijama u Katalogu, izrađuju samostalne istraživačke radove. Srednje škole čiji se učenici natječu u kategoriji istraživačkih radova dužne su prijaviti učenike na školsku razinu natjecanja putem WEB servisa – aplikacije za Natjecanja i smotre Agencije za odgoj i obrazovanje putem natjecanja.azoo.hr. Prijavu učenika će vršiti ovlaštena osoba u školama imenovana od strane ravnatelja škola.

Administratori trebaju prijaviti natjecatelje i njihove mentore u aplikaciju Agencije (natjecanja.azoo.hr), najkasnije do 16. siječnja 2026. godine. Učenike nije moguće prijaviti u sustav natjecanja nakon datuma prijave određenog Općim pravilima.

Na školskom natjecanju Školsko povjerenstvo vrednuje radove prema spomenutim propozicijama, te jedan najbolje ocijenjeni rad (esej), u šest (6) primjeraka, u 5 (pet) primjeraka u tiskanom i uvezanom obliku i jedan u elektronskom obliku (na mail). Najbolji rad se šalje poštom Županijskom povjerenstvu u roku od 48 sati po završetku školskog natjecanja. Školsko povjerenstvo u roku od 24 sata mora također dostaviti putem *maila* Županijskom povjerenstvu, odnosno povjerenstvu Grada Zagreba rezultate natjecanja u istraživačkim radovima u formi *Excel* tablice. *Mail* se dostavlja u školu koja će biti domaćin županijskoga natjecanja (ako nije drugačije naznačeno).

Županijsko natjecanje: Županijsko povjerenstvo ocjenjuje sve prispjele eseje prema propozicijama u Katalogu. Ako Županijsko povjerenstvo, na prijedlog Školskog povjerenstva ili samoinicijativno, utvrdi da je rad plagijat, tj. da je prepisan, ili da ne zadovoljava većinu predviđenih uvjeta, Županijsko će povjerenstvo u konačnici takav rad diskvalificirati. Županijsko povjerenstvo dužno je učenicima nakon natjecanja usmeno dati povratnu informaciju o kvaliteti rada.

Jedan najbolje ocijenjeni rad (iznimno u Gradu Zagrebu dva najbolje ocijenjena rada) na županijskom natjecanju, u šest (6) primjeraka, od kojih je pet (5) u tiskanom i uvezanom obliku i jedan u elektronskom obliku (na mail). Najbolje ocijenjeni rad šalje se poštom Državnom povjerenstvu u roku od 3 radna dana nakon objavljivanja rezultata županijskog natjecanja. Uz rad mora biti poslana dokumentacija o postupku ocjenjivanja Županijskog povjerenstva (pojedinačna ocjenjivačka tablica od svakoga člana povjerenstva i zbirna tablica koju čini zbroj bodova svih članova Županijskog povjerenstva), a također i OIB natjecatelja jer je potreban za unos u E-maticu i vrednovanje osvojenih mjesta. Prije dostavljanja Državnom povjerenstvu, tablica poretka mora obavezno biti imenovana. Dokumentacija se šalje poštom na adresu Državnog povjerenstva: **Agencija za odgoj i obrazovanje, n/r mr. sc. Marijane Marinović, Trpimirova 6, 51 000 Rijeka**

Državnom povjerenstvu potrebno je u roku od 24 sata po završetku natjecanja također poslati na *mail* u privitku:

- ljestvicu konačnog poretka istraživačkih radova (tablica za unos u bazu podataka natjecanja i smotri AZOO s točnim OIB-om učenika)
- samostalni istraživački rad u doc. formatu (na mail)

Navedena dokumentacija šalje se Državnom povjerenstvu na *mail* adresu natjecanjepovijest2025ss@gmail.com

Mail s podacima za samostalni istraživački rad učenika potrebno je poslati odvojeno od *maila* u kojem se šalju testovi učenika (kategorija pisana provjera).

U slučaju kršenja pravila iz Kataloga od strane Županijskog povjerenstva, Državno povjerenstvo će poslani rad izuzeti iz državnoga natjecanja, za što će se odgovornim smatrati Županijsko povjerenstvo.

Na državnu razinu natjecanja u kategoriji *Samostalni istraživački radovi* pozivaju se učenici koje potvrdi Državno povjerenstvo, a prema rezultatima postignutim na županijskoj razini u cijeloj zemlji i zadovoljenim formalnim uvjetima.

Državno natjecanje: Državno povjerenstvo organizira natjecanje na državnoj razini. Na državnom natjecanju u kategoriji *Samostalni istraživački radovi* sudjelovat će samostalni istraživački radovi koji su ostvarili najveći broj bodova na županijskim natjecanjima. Samostalne istraživačke radove koji ne zadovoljavaju formalne uvjete (da rad nema naslovnicu, sadržaj, uvod, razradu, zaključak, sažetak i bibliografiju), Državno povjerenstvo neće uzeti u obzir za državno natjecanje. Ako Državno povjerenstvo, na prijedlog Županijskog povjerenstva ili samoinicijativno, utvrdi da je rad plagijat, tj. da je prepisan, ili da ne zadovoljava većinu predviđenih uvjeta, Državno će povjerenstvo takav rad izuzeti iz državnog natjecanja, a ime i prezime mentora koji prati takav rad na odgovarajući način objaviti. Samostalni istraživački radovi učenika ne smiju se objavljivati ni na koji način prije završetka državnog natjecanja.

Na državnom natjecanju rad mogu prezentirati najviše dva učenika. Državni prvak/ci je/su učenik/ci koji je/su na Državnom natjecanju osvojili najveći broj bodova. Državno će povjerenstvo učenicima nakon natjecanja usmeno dati povratnu informaciju o kvaliteti rada.

Državno povjerenstvo nema obvezu vratiti natjecateljima i/ili mentorima eseje koji su prosljeđeni na državno natjecanje.

Kriteriji za vrednovanje kategorije natjecanja *Samostalni istraživački radovi učenika*

Kriteriji za vrednovanje kategorije natjecanja samostalni istraživački radovi učenika u srednjoj školi sastoje se od:

- a. kriterija za vrednovanje eseja
- b. kriterija za vrednovanje prezentacije i obrane.

Ukupan broj bodova: 80 (esej 60 bodova i prezentacija i obrana 20 bodova).

a. Kriteriji za vrednovanje eseja

Bodovi	1. Znanje i razumijevanje povijesnih sadržaja
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Rad pokazuje skroman opseg potrebnog znanja i ograničeno razumijevanje pojmova.
3	Rad pokazuje zadovoljavajuće znanje o temi i razumijevanje pojmova.
5	Rad je u potpunosti potkrijepljen potrebnim znanjem i pokazuje visoku razinu razumijevanja pojmova.

Bodovi	2. Vremenski i prostorni kontekst
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik skromno uklapa temu u vremenski i prostorni kontekst (lokalni, regionalni, nacionalni, europski i/ili svjetski). Rad pokazuje slabije snalaženje u kronologiji te slabo razumijevanje važnosti koncepta prostora obzirom na problematiku kojom se rad bavi.
3	Učenik djelomično uklapa temu u vremenski i prostorni kontekst (lokalni, regionalni, nacionalni, europski i/ili svjetski). Rad pokazuje zadovoljavajuće snalaženje u kronologiji te djelomično razumijevanje važnosti koncepta prostora obzirom na problematiku kojom se rad bavi.
5	Učenik u potpunosti uklapa temu u vremenski i prostorni kontekst (lokalni, regionalni, nacionalni, europski i/ili svjetski). Rad pokazuje dobro snalaženje u kronologiji te jasno tumači važnost koncepta prostora obzirom na problematiku kojom se rad bavi.

Bodovi	3. Uzroci i posljedice
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik samo navodi uzroke i posljedice problematike kojom se u radu bavi, ali ih ne tumači.
3	Učenik djelomično tumači uzroke i posljedice problematike kojom se u radu bavi.
5	Učenik analitički tumači uzroke i posljedice problematike kojom se u radu bavi.

Bodovi	4. Kontinuiteti i promjene
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	U radu učenik samo navodi što se promijenilo, a što je ostalo isto tijekom vremena.
3	U radu su djelomično objašnjeni kontinuiteti i promjene. Učenik djelomično navodi kako su se pojave, procesi, ideje, vrijednosti i stavovi pojedinaca ili skupina mijenjali tijekom vremena.
5	U radu su objašnjeni kontinuiteti i promjene. Učenik obrazlaže kako su se pojave, procesi, ideje, vrijednosti i stavovi pojedinaca ili skupina mijenjali tijekom vremena te je li promjena značila napredak ili nazadovanje.

Bodovi	5. Povijesni izvori
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	U radu se izvori koriste malo i neprimjereno, a razumijevanje njihovih mogućnosti i ograničenja je limitirano.
3	U radu se dostatno i zadovoljavajuće koriste izvori, a razumijevanje njihovih mogućnosti i ograničenja uglavnom je primjereno.
5	U radu se često i uspješno koriste izvori te se jasno pokazuje sposobnost njihove evaluacije.

Bodovi	6. Povijesna perspektiva
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik je svjestan da postoje različite perspektive, ali ih ne obrazlaže.
3	Učenik je svjestan da postoje različite perspektive. Djelomično navodi u kojoj je mjeri pojava ili proces koje proučava reprezentativan za pojedince i/ili skupine u prošlosti.
5	Učenik je svjestan da povijest pretpostavlja različite perspektive o događajima, pojavama i procesima i to jasno obrazlaže u svojem radu. Tumači u kojoj je mjeri pojava ili proces koje proučava reprezentativan za pojedince i/ili skupine u prošlosti.

Bodovi	7. Usporedba i sučeljavanje
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik skromno uspoređuje i sučeljava povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva kojima se u radu bavi. Slabo uočava njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaje.
3	Učenik djelomično uspoređuje i sučeljava povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva kojima se u radu bavi. Usporedbom uočava njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaje.
5	Učenik uspoređuje i sučeljava povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva kojima se u radu bavi. Tumači njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaje.

Bodovi	8. Oblikovanje pisanog rada
0	Rad ne zadovoljava ni jedan kriterij u oblikovanju pisanog rada. Rad ima manje od 15 500 ili više od 20 000 znakova.
1	Rad je skroman i nema potpunu strukturu (uvod, glavni dio, zaključak). Rječnik je siromašan, izražavanje nespretno i nejasno. Upotreba stručne terminologije ne postoji ili je skromna. U tekstu je mnogo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.
3	Rad je djelomično uređen. Struktura rada je jasna, no pojedini elementi nisu doradjeni (npr. na naslovnici nisu istaknuti svi potrebni podaci, nedostaje ili je nejasan sadržaj, neoznačene su stranice, premalo je bilježaka, neki su prilozi loše odabrani i slabo opisani, sažetka nema ili u njemu nisu istaknute ključne riječi). Rječnik je primjeren, izražavanje uglavnom jasno i precizno. Uporaba stručne terminologije je uglavnom primjerena. U tekstu je malo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.
5	Rad je u potpunosti sređen i uključuje sve potrebne elemente. Struktura rada u potpunosti je razumljiva. Rječnik je bogat, izražavanje jasno i jezgrovito. Korištenje stručnom terminologijom je suvereno. U tekstu gotovo da i nema gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.

Bodovi	9. Odabir teme, istraživačko pitanje i metodologija istraživanja
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij u oblikovanju pisanog rada.
1	U radu je odabir teme slabo obrazložen. Istraživačko pitanje je postavljeno nejasno, a metodologija istraživanja je nedovoljno ili nejasno objašnjena.
3	U radu je odabir teme objašnjen na jednostavan način. Istraživačko pitanje je postavljeno zadovoljavajuće, metodologija istraživanja objašnjena je dobro, ali nedostaje kritički pristup.
5	U radu je odabir teme objašnjen jasno i analitički. Istraživačko pitanje precizno je definirano, metodologija rada je jasno objašnjena i postoji kritički odnos prema prednostima i nedostacima izabranih metoda.

Bodovi	10. Analiza i argumentacija
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Rad sadržava malo vlastita razmišljanja. Dijelovi teksta su preuzeti iz različitih izvora. Prevladava pripovijedan ili opisan pristup, a nedostaje objašnjavanje i analiza. Previše je nepotkrijepljenih i općenitih tvrdnji.
3	Rad sadrži vlastita razmišljanja, ali još uvijek ne djeluje cjelovito jer su pojedini dijelovi preuzeti iz izvora. Analiza postoji, no gradivo se još uvijek iznosi na pripovijedan ili opisan način. Objašnjenja i argumenti djelomično se temelje na dokazima.
5	Rad pokazuje visoku razinu samostalnog razmišljanja. Tekst je logičan i koherentan. Analiza je temeljita, a udio opisa primjeren. Objašnjenja i argumenti se u potpunosti temelje na dokazima.

Bodovi	11. Zaključak
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Zaključak nije jasno povezan s istraživačkim pitanjem i rezultatima istraživanja.
3	Zaključak djelomice prikazuje rezultate istraživanja i odgovara na istraživačko pitanje.
5	Zaključak uspješno prikazuje temeljne rezultate i odgovara na istraživačko pitanje.

Bodovi	12. Pisanje bilješki, citiranje izvora i literature
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Bilješke su navedene uz dosta grešaka i neujednačenost u citiranju. Izbor povijesnih izvora i literature je skroman. Postoje pogreške u navođenju izvora i literature u bibliografiji.
3	Bilješke su navedene, uz poneku pogrešku u citiranju ili uočenu neujednačenost. Izbor povijesnih izvora i literature je primjeren. Uočena je neujednačenost u navođenju izvora i literature u bibliografiji.
5	Bilješke su precizno navedene i ujednačene, bez pogrešaka u citiranju. Izbor povijesnih izvora i literature je primjeren. Izvori i literatura su u bibliografiji precizno navedeni.

b. Kriteriji za vrednovanje prezentacije i obrane

Bodovi	1. Sadržaj i struktura izlaganja
0	Prezentacija ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Izlaganje je loše povezano i nije pregledno. Nejasno su iznesene temeljne ideje, metodologija rada i/ili rezultati istraživanja.
3	Izlaganje ima preglednu strukturu, ali ne djeluje cjelovito. Temeljne ideje, metodologija rada i rezultati istraživanja djelomično su izneseni i argumentirani.
5	Izlaganje ima jasnu strukturu (uvod, glavni dio, zaključak). Rečenice su precizne, jasne i gramatički korektne. Temeljne ideje, metodologija i rezultati istraživanja jasno su izloženi, povezani i potkrijepljeni primjerima.

Bodovi	2. Način izlaganja
0	Prezentacija ne zadovoljava nijedan kriterij (duža je od 15 minuta).
1	Prezentacija je u okviru propisanog vremena, ali je kratka i neadekvatna. Izgovor je nerazgovijetan, a tempo govora prebrz ili prespor. Učenik čita bilješke ili govori napamet naučeni tekst.
3	Prezentacija je vremenski adekvatna i uglavnom primjerena temi. Izgovor, tempo i jačina glasa većim su dijelom primjereni. Učenik usmeno prezentira svoj tekst no nedostaje spontanosti i kontakta sa slušateljima.
5	Prezentacija je u okviru propisanog vremena i primjerena temi. Izgovor je razgovijetan, jačina glasa i tempo govora primjereni. Pozornost je usmjerena na slušatelje, gestikulacije su primjerene i postignuta je interaktivnost.

Bodovi	3. Korištenje medija
0	Prezentacija ne zadovoljava nijedan kriterij (mediji se nisu koristili).
1	Korištenje odabranih medija je slabo, prezentirani materijal je oskudan i tek dijelom prati izlaganje.
3	Učenik se dobro služi odabranim medijima. Prezentirani materijal je uglavnom reprezentativan za provedeno istraživanje i većim dijelom prati izlaganje.
5	Učenik se suvereno služi odabranim medijima. Pisani i slikovni materijal je reprezentativan za provedeno istraživanje i prati tijek izlaganja. Naglašene su ključne ideje rada i primjeri su dobro i promišljeno odabrani.

Bodovi	4. Odgovori na pitanja povjerenstva
0	Učenik nije odgovorio ni na jedno pitanje povjerenstva.
1	Učenik djelomično je odgovorio na pitanja povjerenstva.
3	Učenik većinom je odgovorio na pitanja povjerenstva.
5	Učenik u potpunosti je odgovorio na pitanja povjerenstva.

Napomena: „Ukupan broj bodova“ pri vrednovanju samostalnog istraživačkog rada u srednjoj školi odnosi se na broj bodova koje daje svaki pojedini član prosudbenog povjerenstva. Nakon provedbe natjecanja sastavit će se ljestvica poretka na temelju rezultata koji se dobiva zbrajanjem bodova svih članova prosudbenog povjerenstva.

Na svim razinama natjecanja Povjerenstva za ocjenjivanje istraživačkih radova dužna su vrednovati istraživački rad učenika prema ocjenjivačkoj tablici koja slijedi nakon uputa (Dodatak 1.) i koju ispunjava ponaosob svaki član povjerenstva. Popunjene istraživačke tablice iz kojih je vidljivo bodovanje članova povjerenstva (Dodatak 1.) i zbirnu tablicu (Dodatak 2.) Školska su povjerenstva dužna proslijediti Županijskim povjerenstvima, a Županijska povjerenstva nakon županijskog natjecanja Državnom povjerenstvu.

Dodatak 1: Ocjenjivačka tablica za samostalne istraživačke radove

_____ (školsko, županijsko, državno) natjecanje iz povijesti –
kategorija samostalni istraživački rad učenika

Ime i prezime člana povjerenstva: Naziv rada:

Ime i prezime učenika: Mentor(ica):

Škola: Županija:

Esej

Bodovi	1. Znanje i razumijevanje povijesnih sadržaja
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Rad pokazuje skroman opseg potrebnog znanja i ograničeno razumijevanje pojmova.
3	Rad pokazuje zadovoljavajuće znanje o temi i razumijevanje pojmova.
5	Rad je u potpunosti potkrijepljen potrebnim znanjem i pokazuje visoku razinu razumijevanja pojmova.
Bodovi	2. Vremenski i prostorni kontekst
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik skromno uklapa temu u vremenski i prostorni kontekst (lokalni, regionalni, nacionalni, europski i/ili svjetski). Rad pokazuje slabije snalaženje u kronologiji te slabo razumijevanje važnosti koncepta prostora obzirom na problematiku kojom se rad bavi.
3	Učenik djelomično uklapa temu u vremenski i prostorni kontekst (lokalni, regionalni, nacionalni, europski i/ili svjetski). Rad pokazuje zadovoljavajuće snalaženje u kronologiji te djelomično razumijevanje važnosti koncepta prostora obzirom na problematiku kojom se rad bavi.
5	Učenik u potpunosti uklapa temu u vremenski i prostorni kontekst (lokalni, regionalni, nacionalni, europski i/ili svjetski). Rad pokazuje dobro snalaženje u kronologiji te jasno tumači važnost koncepta prostora obzirom na problematiku kojom se rad bavi.

Bodovi	3. Uzroci i posljedice
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik samo navodi uzroke i posljedice problematike kojom se u radu bavi, ali ih ne tumači.
3	Učenik djelomično tumači uzroke i posljedice problematike kojom se u radu bavi.
5	Učenik analitički tumači uzroke i posljedice problematike kojom se u radu bavi.
Bodovi	4. Kontinuiteti i promjene
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	U radu učenik samo navodi što se promijenilo, a što je ostalo isto tijekom vremena.
3	U radu su djelomično objašnjeni kontinuiteti i promjene. Učenik djelomično navodi kako su se pojave, procesi, ideje, vrijednosti i stavovi pojedinaca ili skupina mijenjali tijekom vremena.
5	U radu su objašnjeni kontinuiteti i promjene. Učenik obrazlaže kako su se pojave, procesi, ideje, vrijednosti i stavovi pojedinaca ili skupina mijenjali tijekom vremena te je li promjena značila napredak ili nazadovanje.

Bodovi	5. Povijesni izvori
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	U radu se izvori koriste malo i neprimjereno, a razumijevanje njihovih mogućnosti i ograničenja je limitirano.
3	U radu se dostatno i zadovoljavajuće koriste izvori, a razumijevanje njihovih mogućnosti i ograničenja uglavnom je primjereno.
5	U radu se često i uspješno koriste izvori te se jasno pokazuje sposobnost njihove evaluacije.
Bodovi	6. Povijesna perspektiva
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik je svjestan da postoje različite perspektive, ali ih ne obrazlaže.
3	Učenik je svjestan da postoje različite perspektive. Djelomično navodi u kojoj je mjeri pojava ili proces koje proučava reprezentativan za pojedince i/ili skupine u prošlosti.
5	Učenik je svjestan da povijest pretpostavlja različite perspektive o događajima, pojavama i procesima i to jasno obrazlaže u svojem radu. Tumači u kojoj je mjeri pojava ili proces koje proučava reprezentativan za pojedince i/ili skupine u prošlosti.
Bodovi	7. Usporedba i sučeljavanje
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik skromno uspoređuje i sučeljava povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva kojima se u radu bavi. Slabo uočava njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaje.
3	Učenik djelomično uspoređuje i sučeljava povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva kojima se u radu bavi. Usporedbom uočava njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaje.
5	Učenik uspoređuje i sučeljava povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva kojima se u radu bavi. Tumači njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaje.
Bodovi	8. Oblikovanje pisanog rada
0	Rad ne zadovoljava ni jedan kriterij u oblikovanju pisanog rada. Rad ima manje od 15 500 ili više od 20 000 znakova.
1	Rad je skroman i nema potpunu strukturu (uvod, glavni dio, zaključak). Rječnik je siromašan, izražavanje nespretno i nejasno. Upotreba stručne terminologije ne postoji ili je skromna. U tekstu je mnogo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.
3	Rad je djelomično uređen. Struktura rada je jasna, no pojedini elementi nisu doručeni (npr. na naslovnici nisu istaknuti svi potrebni podaci, nedostaje ili je nejasan sadržaj, neoznačene su stranice, premalo je bilježaka, neki su prilozi loše odabrani i slabo opisani, sažetka nema ili u njemu nisu istaknute ključne riječi). Rječnik je primjeren, izražavanje uglavnom jasno i precizno. Uporaba stručne terminologije je uglavnom primjerena. U tekstu je malo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.
5	Rad je u potpunosti sređen i uključuje sve potrebne elemente. Struktura rada u potpunosti je razumljiva. Rječnik je bogat, izražavanje jasno i jezgrovito. Korištenje stručnom terminologijom suvereno je. U tekstu gotovo da i nema gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.
Bodovi	9. Odabir teme, istraživačko pitanje i metodologija istraživanja
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij u oblikovanju pisanog rada.

1	U radu je odabir teme slabo obrazložen. Istraživačko pitanje je postavljeno nejasno, a metodologija istraživanja je nedovoljno ili nejasno objašnjena.
3	U radu je odabir teme objašnjen na jednostavan način. Istraživačko pitanje je postavljeno zadovoljavajuće, metodologija istraživanja objašnjena je dobro, ali nedostaje kritički pristup.
5	U radu je odabir teme objašnjen jasno i analitički. Istraživačko pitanje precizno je definirano, metodologija rada je jasno objašnjena i postoji kritički odnos prema prednostima i nedostacima izabranih metoda.
Bodovi	10. Analiza i argumentacija
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Rad sadržava malo vlastita razmišljanja. Dijelovi teksta su preuzeti iz različitih izvora. Prevladava pripovijedan ili opisan pristup, a nedostaje objašnjavanje i analiza. Previše je nepotkrijepljenih i općenitih tvrdnji.
3	Rad sadrži vlastita razmišljanja, ali još uvijek ne djeluje cjelovito jer su pojedini dijelovi preuzeti iz izvora. Analiza postoji, no gradivo se još uvijek iznosi na pripovijedan ili opisan način. Objašnjenja i argumenti djelomično se temelje na dokazima.
5	Rad pokazuje visoku razinu samostalnog razmišljanja. Tekst je logičan i koherentan. Analiza je temeljita, a udio opisa primjeren. Objašnjenja i argumenti se u potpunosti temelje na dokazima.
Bodovi	11. Zaključak
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Zaključak nije jasno povezan s istraživačkim pitanjem i rezultatima istraživanja.
3	Zaključak djelomice prikazuje rezultate istraživanja i odgovara na istraživačko pitanje.
5	Zaključak uspješno prikazuje temeljne rezultate i odgovara na istraživačko pitanje.
Bodovi	12. Pisanje bilješki, citiranje izvora i literature
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Bilješke su navedene uz dosta pogrešaka i neujednačenost u citiranju. Izbor povijesnih izvora i literature je skroman. Postoje pogreške u navođenju izvora i literature u bibliografiji.
3	Bilješke su navedene, uz poneku pogrešku u citiranju ili uočenu neujednačenost. Izbor povijesnih izvora i literature je primjeren. Uočena je neujednačenost u navođenju izvora i literature u bibliografiji.
5	Bilješke su precizno navedene i ujednačene, bez pogrešaka u citiranju. Izbor povijesnih izvora i literature je primjeren. Izvori i literatura su u bibliografiji precizno navedeni.

Prezentacija i obrana rada

Bodovi	1. Sadržaj i struktura izlaganja
0	Prezentacija ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Izlaganje je loše povezano i nije pregledno. Nejasno su iznesene temeljne ideje, metodologija rada i/ili rezultati istraživanja.
3	Izlaganje ima preglednu strukturu, ali ne djeluje cjelovito. Temeljne ideje, metodologija rada i rezultati istraživanja djelomično su izneseni i argumentirani.

5	Izlaganje ima jasnu strukturu (uvod, glavni dio, zaključak). Rečenice su precizne, jasne i gramatički korektne. Temeljne ideje, metodologija i rezultati istraživanja jasno su izloženi, povezani i potkrijepljeni primjerima.
Bodovi	2. Način izlaganja
0	Prezentacija ne zadovoljava nijedan kriterij (duža je od 15 minuta).
1	Prezentacija je u okviru propisanog vremena, ali je kratka i neadekvatna. Izgovor je nerazgovijetan, a tempo govora prebrz ili prespor. Učenik čita bilješke ili govori napamet naučeni tekst.
3	Prezentacija je vremenski adekvatna i uglavnom primjerena temi. Izgovor, tempo i jačina glasa su većim dijelom primjereni. Učenik usmeno prezentira svoj tekst no nedostaje spontanosti i kontakta sa slušateljima.
5	Prezentacija je u okviru propisanog vremena i primjerena temi. Izgovor je razgovijetan, jačina glasa i tempo govora primjereni. Pozornost je usmjerena na slušatelje, gestikulacije su primjerene i postignuta je interaktivnost.
Bodovi	3. Korištenje medija
0	Prezentacija ne zadovoljava nijedan kriterij (mediji se nisu koristili).
1	Korištenje odabranih medija je slabo, prezentirani materijal je oskudan i tek dijelom prati izlaganje.
3	Učenik se dobro služi odabranim medijima. Prezentirani materijal je uglavnom reprezentativan za provedeno istraživanje i većim dijelom prati izlaganje.
5	Učenik se suvereno služi odabranim medijima. Pisani i slikovni materijal je reprezentativan za provedeno istraživanje i prati tijek izlaganja. Naglašene su ključne ideje rada i primjeri su dobro i promišljeno odabrani.
Bodovi	4. Odgovori na pitanja povjerenstva
0	Učenik nije odgovorio ni na jedno pitanje povjerenstva.
1	Učenik djelomično je odgovorio na pitanja povjerenstva.
3	Učenik većinom je odgovorio na pitanja povjerenstva.
5	Učenik u potpunosti je odgovorio na pitanja povjerenstva.

Konačni zbroj bodova (esej + prezentacija): _____

Potpis člana povjerenstva: _____

Dodatak 2. Zbirna tablica

_____ (školsko, županijsko, državno) natjecanje iz povijesti – kategorija samostalni istraživački rad učenika

Naziv rada:	Ime i prezime učenika:	Ime mentora:	Škola:	Županija:	Broj bodova po članu komisije (esej + obrana):	Ukupan broj bodova:
					1. član: 2. član: 3. član:	

2. USTROJ POVJERENSTAVA

Školska povjerenstva imaju najmanje tri člana i imenuje ih ravnatelj škole.

Županijska povjerenstva, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba, imaju predsjednika, tajnika i tri člana. Ravnatelj škole domaćina natjecanja član je povjerenstva zbog organizacijskih poslova. Voditelj Županijskog stručnog vijeća za povijest predsjednik je županijskoga povjerenstva. Ostali članovi se imenuju iz redova učitelja i nastavnika povijesti, a na prijedlog voditelja Županijskog stručnog vijeća za povijest. Član županijskog povjerenstva može biti i jedna osoba iz državnog povjerenstva. Prosudbeno povjerenstvo za kategoriju pisana provjera znanja (kategorija 1. – 6.) ima predsjednika i dva člana, a za kategoriju Samostalni istraživački radovi učenika predsjednika i tri člana. Iznimno, ako nema dovoljno učitelja i nastavnika povijesti, članom županijskog povjerenstva može postati učitelj i nastavnik drugog predmeta iz društvenog ili humanističkog područja ili vanjski suradnik koji ima stručna znanja iz navedenog područja. Upravni odjeli u županijama dužni su prije školskog natjecanja obavijestiti ravnatelje osnovnih i srednjih škola u svojim županijama koje su osobe predsjednici županijskih povjerenstava za provedbu natjecanja. Predsjednici županijskih povjerenstava su dužni prije početka natjecanja preko ravnatelja škola koje sudjeluju na školskoj razini natjecanja upoznati školska povjerenstva s time koja će škola biti domaćin županijskog natjecanja.

Državno povjerenstvo ima predsjednika/predsjednicu i članove. Imenuje ih ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje.

Za svaku razinu natjecanja članovi povjerenstva i prosudbenih povjerenstava moraju biti časni, uzorni i stručni ljudi, koji će aktivno i savjesno sudjelovati u radu povjerenstva pridržavajući se zadanih rokova, uputa i pravila natjecanja. Mentor učeniku na natjecanju ne može biti roditelj niti savjetnik/viši savjetnik Agencije. Roditelji učenika natjecatelja ne mogu biti

članovi povjerenstva natjecanja i smotre u kojoj se učenik natječe. Mentori učenika ne mogu biti članovi povjerenstva.

Popis članova županijskih povjerenstava i povjerenstva Grada Zagreba za natjecanje mora se dostaviti

Agenciji za odgoj i obrazovanje (na adresu elektroničke pošte: natjecanjaismotre@azoo.hr), Donje Svetice 38, Zagreb, s naznakom ZA NATJECANJA I SMOTRE do 30. studenoga 2025. Do istog datuma valja dostaviti iste podatke i predsjedniku Državnoga povjerenstva (na adresu elektroničke pošte: marijana.marinovic@azoo.hr).